

SZÍV ERNŐ:

Herr Herz

— És mit szeretne nálunk csinálni, Szív úr?

— Írni... ha lehetne.

— Vagy úgy. Tehát Ön író?

— Igen, író vagyok.

— Mint például Goethe vagy Thomas Mann?

— Inkább mint Balassi Bálint.

— Balassi Bálint. Vagy úgy. És milyen író Ön? Realista? Naturalista? Nemzeti? Talán Posztmodern?

— Kicsi.

— Nem értem.

— Én egy kicsi magyar író vagyok.

— És, kérem, miért kicsi?

— A mi országunk fölött, ahol mi magyar írók dolgozunk — mosolygott Herr Herz —, kevesebb ég kélik, mint a világ országai fölött általában.

A vonatrendőr visszaadta az útlevelet, pedig fiatal volt és fülbevalót viselt. Zavart és bosszús mosollyal köszönt el, s fürkésző tekintettel még többször elsétált Herr Herz kucpéja előtt. Aztán a vonat befutott a főpályaudvarra, amely fényes és tiszta volt, s egyáltalán nem hasonlított az otthoni állomásokhoz, melyek ekkoriban inkább túntek a pokol előszobáinak a nyomorúságos déli bevándorlók, a szerencsétlen honi ingázók, és a rossz arcú söpredek miatt.

Tudta, hova megy, pontos címe volt.

Azért mégis megilletődve torpant meg a bejáratnál; hatalmas parkot látott, frissen nyírt, illatos pázsittal, óriási tölgyekkel, Beatles-frizurás gömbakáccokkal, borókafákkal, fenyőkkel, szerteburjánzó futónövényekkel.

A fák közül egy kastély bámult rá.

Soha nem lakott még kastélyban.

Soha nem lakott még egy kastély padlásszobájában, mely jóval nagyobb volt, mint az otthoni lakása, s ahonnét egy majd akkora tóra lehetett látni, mint a Balaton. Távolban az Alpok sejtelmes, hóspkás csúcsai tündököltek. Hétvégén a tavat ellepték a fehér szárnyú vitorlások, nyilván Isten is kölcsönzött egyet, továbbá vad motorcsónakok és zenés utazóhajók is kavarták a tiszta, áttetsző vizet. Pedig ebbe a tóba fulladt bele egyszer egy Lajos nevű itteni király, aki megőrült az uralkodás nyomasztó terhétől. Ennél a tónál lakik most is egy Habsburg-unoka, akivel a magyar hírlapírók fölött szeretnek riportot készíteni, amikor Magyarországra jön. Ennél a tónál időzött legszívesebben Wittelsbach Erzsébet, aki gyönyörű és boldogtalan nő volt, szerette a magyarokat, viszont öreg korában kihullott az összes foga. Ugy lehet, azért hullott ki az összes foga, mert nem szabad annyira szeretni a magyarokat. Mindez Herr Herznek akkor jutott az eszébe, amikor a kastély tágas padlásszobájában a Giovanni Francesco Gemelli Carréri igen egyszerű nevű nápolyi közjogász levelét olvasságta, melyet egy Pimpella nevű hölgyhöz írt. Az olasz 1686-ban, Buda ostromakor járt Magyarországon, tehát igazán nem olyan régen, állításai ezért joggal tekinthetők manapság is aktuálisnak. Hiszen egy nép nem változik meg csekély háromszáz év alatt. Ezt írta az olasz humanista:

„A mai magyarok harcias és vad külsejűek. Kegyetlenek, büszkék,

bosszúvágyók, fősvények és babonások... Pórjaik durvák és ravaszok, továbbá képmutatók. A főurak viszont méltóságteljesek, ellenben pazarlók, és egyaránt gyűlölik a törököket és a németeket. A magyar nem józan nép...”

Herr Herz, a kicsi magyar író megállt a kastély padlásszobájának nagytükre előtt, s aggályos figyelemmel bámulta magát.

Azért jó tisztában lenni a dolgokkal.

Ha ő személyesen, mint Herr Herz, azt is gondolta magáról, hogy szerény, nyíltszívű és barátságos, mit ne mondjunk, egészen jóképű is, ráadásul egyetlen nap alatt a szívébe zárta a kedvesen mosolygó, segítőképz ittenieket, most ama belátással is gazdagodott, hogy mindeközben, mint magyar, éppen az ellenkező jellemvonásokat is képviseli, tehát harcias, torzonborz külsejű, fősvény, ráadásul utálja az ittenieket.

Mármost mit lehet tenni?

Csak annyit lehet tenni, gondolta elszántan Herr Herz, hogy eltitkolja a hovatarozását, s mindezt nem szégyenből teszi, hiszen egy nép olyan, amelyen, származást választani különben sem lehet, teszi tehát inkább azért, nehogy megbántson valamely idevalósit. Az elhatározást tett, pontosabban próba követte. Herr Herz lesétált az állomás melletti restauranthoz, leült egy kedves asztalhoz, és váratlanul sört rendelt. Igazi németességgel mondta. Úgy érezte, Helmuth Kohl se tudta volna szebben mondani.

A pincér rezzentelen arccal bólintott, és hozta a sört.

Herr Herz nagy, mondhatni apai szeretettel nézte a korsót, aztán megemelte, s jószerivel egyetlen hajtással kiürítette. Am a pincér, aki figyelhette őt, ekkor odalépett hozzá.

— Maga nem idevalósi — mondta nagyon szigorúan.

— Márhogy én? — ijedt meg Herr Herz.

A pincér nézte őt, koncentrált.

— Uram, maga ... magyar.

— Én?! — döbent meg Herr Herz, és szerette volna azt kiáltani, hogy nem, dehogya, aztán győzött benne az a valami, amit jobb híján nevezünk most nemzeti identitásnak.

— Igen, magyar vagyok — mondta szorongva.

— Nem tesz semmit — mondta kegyesen a pincér.

Herr Herz mégis úgy érezte, mint ha tetten érték volna.

— És honnan tetszik tudni?

— Uram, Ön magyarul issza a sört.

— Nem értem — bámult a bajor korsóra Herr Herz.

— Hogy is mondjam — gondolkozott el a pincér, aztán mutogatni kezdett — Látja? Azok ott, a gesztenyefa alatt, cseh turisták, ők csehül isszák a sört. Előttük egy török vendégmunkás úr üldögél. Ő törökül iszik. A szomszédjai osztrákok, ők osztrákul issznak. Látja azt a jóváágású, szemüveges urat? A polgármesterünk. Nagyon szép bajorsággal issza a sört.

— Értem — mondta Herr Herz — És ez mind látszik?

— Szakmai tapasztalat — mondta büszkén a pincér — úgy is mondhatnám, ordít magáról, hogy magyar, amikor sört iszik.

— Ezt is értem — mondta bizonytalanul Herr Herz. — Nem tetszene mégis elmondani, mi ordít rólam, amikor itten ... maguknál sört iszom? A pincér, akár egy akadémikus, bólintott.

— A magyar ember, amikor sört iszik, hatástalan büntudatot érez. A magyar eredendően borívó fajta, tudomásom szerint kizárólag bort ittak a magyarok legjelesebb nemzeti hősei, a kacagányos nemesek, a költők borokról daloltak, és bort ittak a fáradt földművesek és a nagyszemű jobbágygyerekek. Aztán elnyomták őket az osztrákok, kivégezték a legjobbjaikat, és a magyarok mégis elkezdtek sört inni, amit az osztrákoktól kaptak. Tudomásom szerint az öntudatos magyar ember nem is koccint söröskorsóval, viszont ettől függetlenül néha annyi sört megiszik, hogy végül lefordul a székről, vagy valamely békalencsés árokban végzi. A magyar úgy issza a sört, hogy érzi a behódolás nyomorúságát egyfelől, illetve a sörivás csodáját másfelől. Amikor a magyar ember sört iszik, az nem más, mint egy gyönyörű, föloldhatatlan és ordító ambivalencia.

A pincér elhallgatott, és olyan bölcsnek tetszett, akár egy isten.

— Ezt is értem — mondta halkan Herr Herz. Aztán tündöve hozzátette — És tessék mondani, ihatnék még egy korsóval... magyarul, természetesen.

A pincér újra bólintott, és mosolyogva hozta az újabb korsót. Herr Herz pedig itta a sört, és nagyon büszke volt.

— Ambivalens vagyok — újongott —, ambivalens!

Momentán olyasmit tudott ebben a kedves és gazdag kisvárosban, amit senki más.

HATÁR GYŐZŐ:

Vészkijárat

(Baka Istvánnak Szegedre)

ez a világ a Hülyék Országá

Hülye-Ország: e z z é lett a világ szaladgálnak benne százezerszámmra drogosok proféták banditák

ez lett a vége hát amaz Ősködnek

— hatmilliárd jámbor vak- és siket búsbarom: azok — ezeken élőködnek szívnek vért szopják emlőiket

e m e z e k m i n d - a d j á k : l e t e j e l n e k

Orvul így hálózzák be a maffiák: ő-láncaikban éled minden gyermek s lón ő-könnyű prédájuk ez világ

de jó is vénnek oly vén csontnak lenni

hogy már az élet is kár belé kiben a gazemberség reflexe semmi mert csak fájdalom-felfogó relé

be jó is tudni: teljes nemtudásunk

miről lesz-s mi eddig volt unt-elég mert egész valónkkal belevástunk: a Föld Gazember-birtokbavételét

már nem érjük meg és gazemberül

hunyaszkodni nem kell a maffiáknak ami előttünk ritkulva elterül az intermundium a végső vészkijárat

ott tengünk a holtér intermundiumban

gazdátlan kószáló szellemek hitünk mi volt-s de vélünk kilobban: a bizonytalanság-búcsú-üzenet-

hogy nincs többé oly gané gazember istenség ki ily csillaglakást teremt hol Maffiát hizlalni óljukban él az

Ember

— szennyezni Földjével a holt végtelent

László Bandy rajza